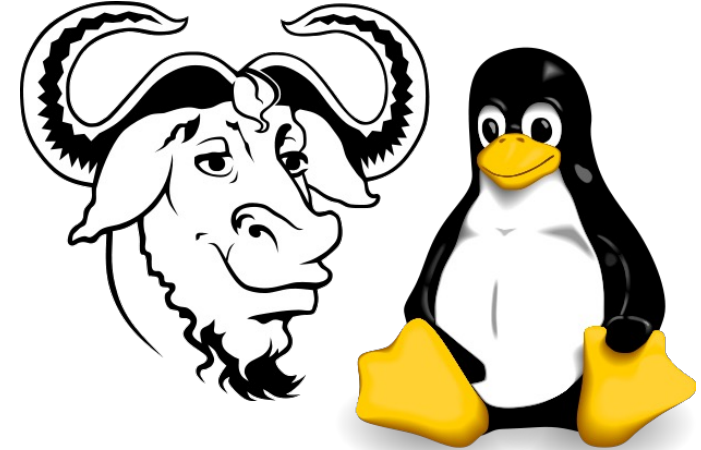

Özgürlük için...

Özgür Yazılım - Açık Kaynak

Selin Akbuğa

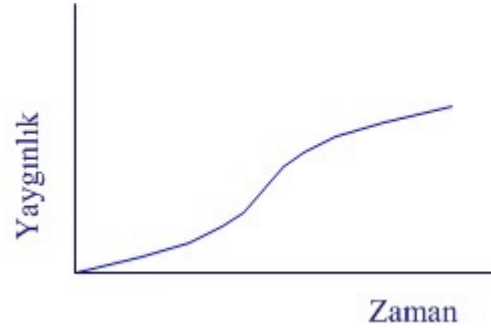

Açık Kaynak

Açık kaynak, bir yazılımının makine diline dönüştürölüp kullanımından önce; okunur, anlaşılır, yeni amaçlara uygun değıştirilebilir hâlinin gizli tutulmayıp açık hâlde kamuyla paylaşılıyor olmasına verilen isimdir.

Yazılım teknolojileri S-eğrisi üzerinde gelişim gösterir. Yaygınlaşma hızını artıran etkenlerden birisi kullanıcıların etkileşimi olarak önümüze çıkar.

Açık Kaynak Varoluş Sebepleri

- Ürün sahibinin, ürüne erişim ve ürünü ücretsiz yeniden dağıtımını teşvik eden felsefe, açık kaynak akım gönüllüsü olması
- Lisan ücretleri
- Ürünün bir sahibi olmaması
- Yazılım ürününün kullanımının yaygınlaşmasının sağlayacağı umudu
- Yazılım ürününün kitle kaynak yöntemiyle bedavaya denenip hatalarının bulunup temizlenmesinin sağlanacağı umudu
- Ürün sahibinin aklına gelmemiş, ama pazarda ihtiyaç olan uygulama alanlarının, başkaları tarafından geliştirilerek ortaya çıkabileceği umudu
- Ürün sahibinin topluma özverili hizmet verdiği fikrini, dolayısıyla toplum içinde itibarını arttıracacağı umudu
- Yazılım ürününün daha gelişmiş (kaynağı açık olmayan fazladan işlevler içeren) bir çeşidinin daha kolay satılması için alışık kullanıcılar pazarı oluşturma umudu
- Ürünün kârlı bir şekilde pazarlanabilmesine engel olan rakip yazılımların müşterilerini kaparak onların rekabetini kırma umudu

GNU (GNU's Not Unix)

T&T Bell Laboratuvarları multics projesini bıraktıktan sonra AT&T Bell Laboratuvarları çalışanlarından Dennis M. Ritchie ve Ken Thompson yeni bir işletim sistemi çalışmalarına başladı. Bu işletim sistemine “Unics” ismini koydular. Daha sonra isim “UNIX” olmuştur.

UNIX işletim sistemi üniversitelerde duyulmaya başlandı. Böylece üniversitelerin katkıları oldu. 1980’li yılların başlarında AT&T şirketi para kazanma amacıyla UNIX işletim sistemini pazarlamaya başladı. UNIX’in gelişmesine yardımcı olanlar bu durumdan hoşlanmadı. **Richard Stallman** tarafından UNIX’ten bağımsız olan GNU projesi başlatmıştır. GNU araçları UNIX kodlarını içermemektedir.

1984 yılında Stallman ve arkadaşları tarafından FSF projesi başlatmıştır. FSF’nin açılımı “Free Software Foundation” yani “Özgür Yazılım Derneği”dir. FSF’nin amacı özgürce dağıtımı yapılabilecek ve kodları üzerinde değişiklik yapılabilecek GNU projesine destek vermektir.

https://www.youtube.com/watch?v=Ag1AKII_2GM

Yazılım Özgürlüğü

TDK'da **Yazılım**: Bir bilgisayarda donanıma hayat veren ve bilgi işlemde kullanılan programlar, yordamlar, programlama dilleri ve belgelerin tümü.

Özgür Yazılım *kullanıcısının*, yazılım üzerinde çalıştırma, kopyalama, dağıtma, inceleme, değiştirme, geliştirme gibi haklara sahip olduğu yazılımdır.

Özgürlük 0 - İstenen her amaca uygun olarak uygulamayı **çalıştırabilmek**,

Özgürlük 1 - Programın çalışmasını inceleyebilmek ve kendi ihtiyaçlarına uygun biçimde **değiştirebilmek**,

Özgürlük 2 - Programın kopyalarını **dağıtabilmek**,

Özgürlük 3 - Program geliştirebilmek ve bu geliştirmeleri **halka açarak** tüm camianın faydalanabilmesini sağlamak.

Bir yazılım, eğer yazılımın kullanıcıları bu özgürlüklere sahipse özgür yazılımdır. Yani, kopyalarını değiştirerek ya da değiştirmeden, **ücretli** ya da **ücretsiz**, herhangi birine dağıtmaya serbest olmalısınız.

Bu anlamda özgür olmak demek, tüm bunları yapmak için izin istemek zorunda olmamanız demektir.

Nedir Bu Lisans?

Lisans, yasal kullanım haklarının belirlenmesi için alınan hakların sahipliğidir.

Açık kaynak kodlu yazılımın kullanımı, dağıtımı, geliştirilmesi gibi yazılımın belli haklarını ve sınırlarını koruyan, yazılımı geliştiren ve kullanacak, değiştirecek, dağıtacak kişiler arasındaki kontratlardır.

MIT:

- Geliştiriciler sorumlu tutulamaz ve yeni geliştirilen ürün açık kaynak olup/olmama esnekliği sunar.

GPL: (Genel Kamu Lisansı)

- Yazılımın özgür olmasının yanı sıra, özgürlüğünü sürdürmesini de garanti altına alır.

LGPL: (Kısıtlı Genel Kamu Lisansı)

- GPL'den farklı olarak, yazılımın özgür olmayan yazılımlar tarafından da kullanılabilmesine olanak tanıyor.

Apache Lisansı:

- GPL'e ek olarak, patentlere ve değişikliklere yönelik belirli kısıtlamalar içeriyor.

Diğer Lisanslar

<https://opensource.org/licenses>

Özgür Yazılım Açık Kaynak

- Açık kaynak kodlu bir yazılım, özgür olmayabilir.
- Özgür bir yazılım, açık kaynak kodludur.

- **Açık kaynak**

Teknik avantajlara odaklanır. Yazılımı açık kaynak olarak geliştirmek teknik olarak daha başarılı bir model olduğu için tercih edilir.

- **Özgür yazılım**

Teknik avantajların yanı sıra işin toplumsal boyutunu ve "özgürlük" kavramını da ele alır.

Türkiye Cumhuriyeti
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

TÜBİTAK

ULAKBİM

Ö/AKK Yazılımlar

- GNU/Linux işletim sistemi
- Redmine, Jira
- Mozilla Firefox ağ tarayıcısı
- Apache ağ sunucusu
- Samba dosya paylaşım sunucusu
- MySQL ve PostgreSQL veritabanı sunucuları
- GNOME ve KDE masaüstü ortamları
- GIMP grafik düzenleme yazılımı
- PHP, Perl ve Python programlama dilleri
- BIND alan adı sunucusu
- E-posta sunucusu (zimbra)
- Mozilla Thunderbird e-posta istemcisi
- LibreOffice
- Git, Jenkins

Linux

Helsinki Üniversitesi'nde bir öğrenci: **Linus Torvalds Revolution OS filmi**

Linus'un 25 Ağustos 1991 tarihinde minix mail listesine gönderdiği maili: "Minix kullanan dışarıdaki herkese merhaba. 386(486) AT kullanan insanlar için (serbest) işletim sistemi yapıyorum. (sadece hobi, gnu gibi büyük ve profesyonel olmayacak)."

Linux, aslında GNU/Linux işletim sistemi çekirdeği (kernel)

Linux, işletim sistemlerinin en kritik bileşeni olan «çekirdek» bileşenine dönük bir özgür yazılım projesidir.

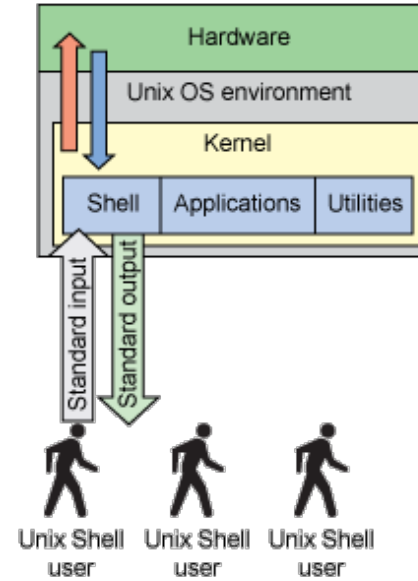
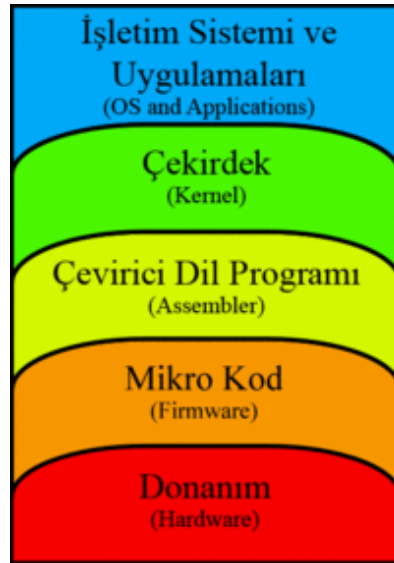

İşletim Sistemi

İşletim Sistemi; donanım ile yazılım arasında iletişimi sağlayan sistemdir.

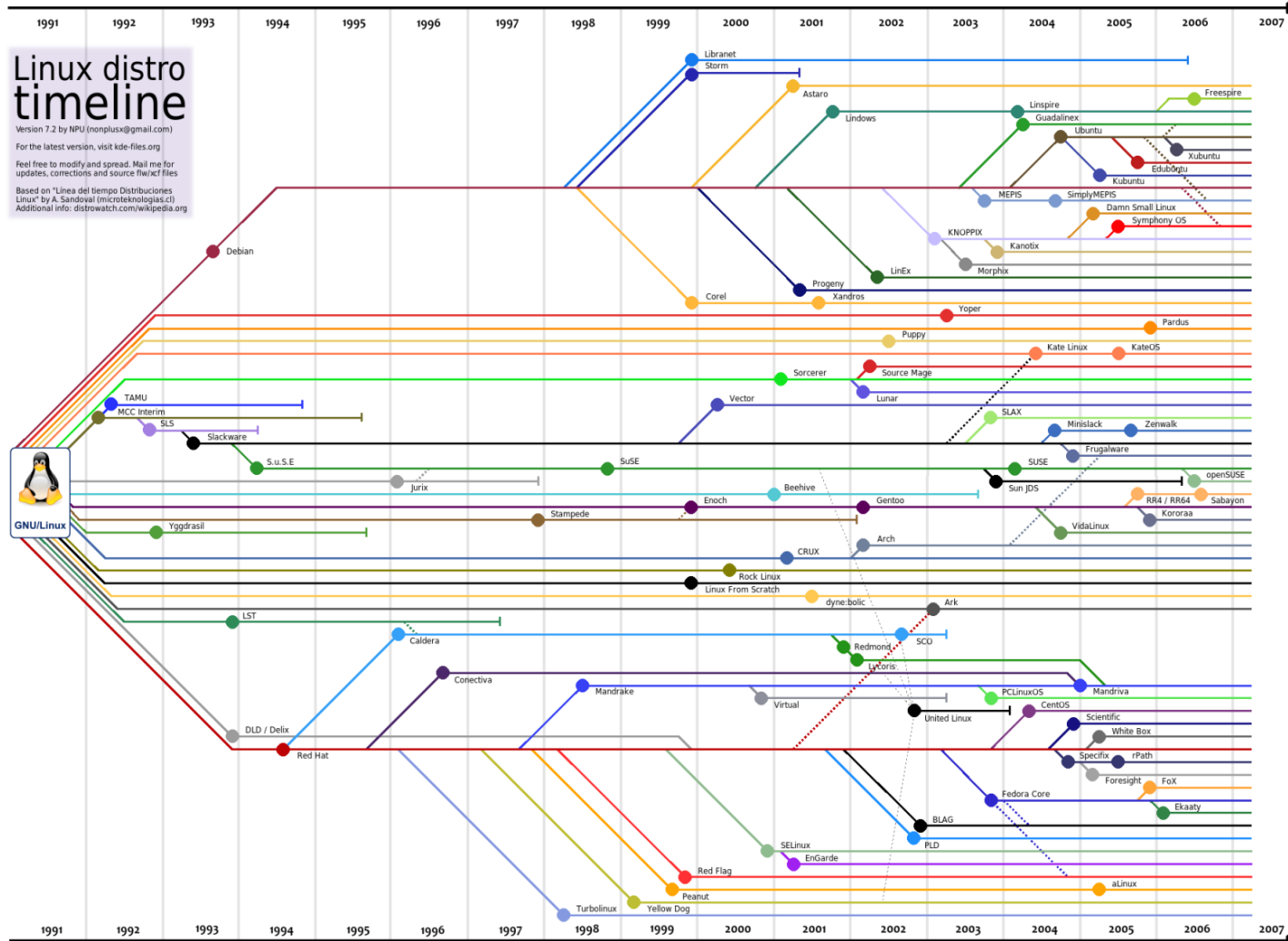
GNU/Linux işletim sistemleri: Pardus, Debian, Ubuntu, RedHat, Suse

GNU/Linux İşletim Sistemleri

Daha fazla bilgi için,
https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Linux_distributions

Özgürlük için...

TEŞEKKÜRLER

www.pardus.org.tr
bilgi@pardus.org.tr
pardus@pardus.org.tr